

บทที่ 4

ผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้เกือบทั้งหมดเป็นเพศชายถึงร้อยละ 93.33 นอกนั้นเป็นเพศหญิง ร้อยละ 6.67

อายุ ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40-50 ปี ร้อยละ 60 อายุ 30 – 40 ปี และ 50-60 ปี ร้อยละ 20 เท่ากัน

ระดับการศึกษา ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพถึง ร้อยละ 40 รองลงมาจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา ร้อยละ 33.33 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับประถมศึกษาเท่ากัน ร้อยละ 13.33

สถานภาพการสมรส ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ทั้งหมดแต่งงานแล้วร้อยละ 100

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน ถึงร้อยละ 66.67 รองลงมามีสมาชิกในครอบครัว 5-7 คน ร้อยละ 26.67 และมีสมาชิกในครอบครัว 8-10 คน ร้อยละ 6.66 ตามลำดับ

รายได้ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ส่วนใหญ่มีรายได้ในรอบปีที่ผ่านมา 240,000 – 360,000 บาท ร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ 120,000 – 240,000 บาท ร้อยละ 26.67 และมีรายได้ 360,000 – 480,000 บาท และ 480,000 – 600,000 บาท เท่ากันร้อยละ 20 (ตารางที่ 4.1)

4.2 การผลิต

กรรมสิทธิ์ที่ดิน ผู้ประกอบการผลิตกล้วยไม้ในจังหวัดเชียงใหม่ปลูกกล้วยไม้ในพื้นที่ของตนเองทั้งหมด 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

พื้นที่ปลูกกล้วยไม้ ส่วนใหญ่ปลูกกล้วยไม้ในเนื้อที่ 1-10 ไร่ 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.33 และปลูกกล้วยไม้มากกว่า 10 ไร่ 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.67 และพื้นที่ปลูกกล้วยไม้อยู่ในเขตชลประทานราษฎร ทั้งหมด 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

พันธุ์กล้วยไม้ที่ใช้ปลูก กลุ่มแรกจะเป็นพวกหวาย แวนด้า แคทริยา มอคคารา จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 อีกกลุ่มหนึ่งจะปลูกแวนด้า ฟานแดนออฟซิส รองเท้านารี จิมบิเดียม จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33 นอกจากนั้นปลูกอะแรนธอรา อะแรนดคา อะแรกนิส รองเท้านารี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 40

แหล่งที่มาของพันธุ์กล้วยไม้ที่ใช้ปลูก ส่วนใหญ่จะขยายพันธุ์ด้วยตนเอง จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และซื้อมาจากแหล่งอื่น จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 (ตารางที่ 4.2)

4.3 ต้นทุนการผลิต

ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มผู้ปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ในจังหวัดเชียงใหม่เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปลูกในพื้นที่ 1 - 2 ไร่, 2 - 5 ไร่ และ 5 ไร่ขึ้นไป ดังนั้นในที่นี้จะกล่าวถึงต้นทุนการผลิตของผู้เลี้ยงกล้วยไม้ โดยมีขนาดของสวนกล้วยไม้ 3 กลุ่มดังกล่าว ซึ่งต้นทุนในการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ประกอบด้วย

(1) ต้นทุนคงที่ ค่าใช้จ่ายที่สำคัญประกอบด้วย ค่าพันธุ์ และสิ่งก่อสร้างในโรงเรือน ค่าปรับปรุงดิน ทำรั้ว บั้มและท่อน้ำ เครื่องมือต่างๆ วัสดุที่ใช้ปลูก และอื่นๆ สำหรับสวนขนาด 1 - 2 ไร่ มีต้นทุนคงที่ประมาณ ร้อยละ 136,500 บาท ขนาด 2 - 5 ไร่ ต้นทุนคงที่ประมาณ 99,285 บาท และขนาด 5 ไร่ขึ้นไป ต้นทุนคงที่ประมาณ 77,780 บาท (ตารางที่ 4.3)

(2) ต้นทุนผันแปร ค่าใช้จ่ายที่สำคัญประกอบด้วย ค่าลูกจ้างประจำ ค่าปุ๋ยเคมี และยาป้องกันศัตรูพืช ค่าลูกจ้างชั่วคราว ค่าขนส่งกล้วยไม้ไปขายตลาด และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับสวนขนาด 1 ไร่ มีต้นทุนผันแปรประมาณ ร้อยละ 13,093 บาท ขนาด 2-5 ไร่ ต้นทุนผันแปรประมาณ 12,093 บาท ขนาด 5 ไร่ขึ้นไป ต้นทุนผันแปร 12,495 บาท (ตารางที่ 4.3)

4.4 ผลผลิต

ผลผลิตกล้วยไม้ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ขวด ไม้กระถาง ไม้เนื้อ ไม้กระเช้า และไม้ดอกถึงร้อยละ 66.67 บางแห่งมีเพียงไม้ดอก ไม้กระถาง ร้อยละ 33.33(ตารางที่ 4.4)

4.5 การจำหน่ายกล้วยไม้

วิธีการจำหน่ายกล้วยไม้ ส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายเองคิดเป็นร้อยละ 86.67 ที่เหลือมีผู้มารับซื้อที่สวนกล้วยไม้คิดเป็นร้อยละ 13.33 (ตารางที่ 4.5)

สถานที่จำหน่ายผลผลิตกล้วยไม้ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายภายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงในภาคเหนือ เช่น เชียงราย ลำปาง แพร่ พะเยา เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 60 บางส่วนส่งไปจำหน่ายที่กรุงเทพฯ ฯ เพื่อส่งต่อไปยังต่างประเทศ ร้อยละ 40

ชนิดของกล้วยไม้ที่มีการจำหน่าย ส่วนมากเป็นไม้ขวด ไม้กระถาง ไม้เนื้อ ไม้กระเช้าและไม้ดอก คิดเป็นร้อยละ 66.67 และบางส่วนมีเพียงไม้กระถางและไม้ดอก คิดเป็นร้อยละ 33.33

4.6 ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคในการผลิตกล้วยไม้ผู้ศึกษาของจำแนกเป็นปัญหาหลัก ๆ 2 ปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาด้านการผลิตกล้วยไม้ พบว่ามีปัญหาอุปสรรคหลายประการดังนี้

- (1) ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิต ในบางช่วงไม่สามารถจำหน่ายกล้วยไม้ได้ ทำให้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน
- (2) ปัญหาสภาพภูมิอากาศมีผลต่อปริมาณผลผลิตกล้วยไม้ ซึ่งควบคุมไม่ได้ เช่นในช่วงอากาศหนาวจัดใบมักจะเป็นเกร็ดน้ำแข็ง ทำให้ใบช้ำเป็นจุด ๆ และใบเน่าทำให้กล้วยไม้เสียหาย
- (3) ปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์กล้วยไม้ที่ใช้ปลูก กล้วยไม้บางพันธุ์ เช่นหวายสกุลต่าง ๆ ดูแลยากในช่วงฤดูฝน ฝนตกทำให้ดอกเน่า ต้องใช้พลาสติกคลุมทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ในช่วงฤดูหนาวจะทิ้งใบเพราะอากาศเย็น
- (4) ปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลง แมลงที่มีปัญหาเกี่ยวกับดอกกล้วยไม้มาก คือ เพลี้ยไฟ แมลงเต่าทอง ชอบกัดกินดอกกล้วยไม้ทำให้ดอกเสียหาย นอกจากนี้ยังมีเชื้อราทำให้ใบและลำต้นเน่า
- (5) ขาดพันธุ์กล้วยไม้ป่าที่จะใช้พัฒนาลักษณะใหม่ๆ
- (6) การถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ แก่ผู้ปลูกเลี้ยงมีน้อยและไม่แพร่หลาย

2) ปัญหาด้านการจำหน่าย

พบว่าผู้ปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหาด้านการจำหน่ายทุกด้าน ตั้งแต่ด้านการขนส่ง การตัดดอกและการคัดเกรด ด้านคุณภาพและขนาดกล้วยไม้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ขาดความช่วยเหลือจากทางราชการ และปัญหาเรื่องราคากวัญไม้ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นปัญหาทุกด้านคิดเป็นร้อยละ 100 (ตาราง 4.7)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	14	93.33
2. หญิง	1	6.67
2. อายุ		
1. 30 – 40 ปี	3	20.00
2. 40 – 50 ปี	9	60.00
3. 50 – 60 ปี	3	20.00
3. ระดับการศึกษา		
1. ระดับประถมศึกษา	2	13.33
2. ระดับมัธยมศึกษาและ ปวช.	6	40.00
3. ระดับอนุปริญญา	5	33.33
4. ระดับปริญญาตรี	2	13.33
4. สถานภาพการสมรส		
1. โสด	0	0
2. แต่งงานแล้ว	15	100
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1. 2 – 4 คน	10	66.67
2. 5 – 7 คน	4	26.67
3. 8 – 10 คน	1	6.66
6. รายได้ในรอบปีที่ผ่านมา		
1. 120,000 – 240,000	4	26.67
2. 240,000 – 360,000	5	33.33
3. 360,000 – 480,000 บาท	3	20.00
4. 480,000 – 600,000 บาท	3	20.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.2 ลักษณะพื้นที่เพาะปลูกและพันธุ์กล้วยไม้ที่ทำการเพาะปลูกในจังหวัดเชียงใหม่

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด		
1. ของตนเอง	15	100
2. พื้นที่เช่า	0	0
2. พื้นที่ปลูกกล้วยไม้		
1. 1-10 ไร่	11	73.33
2. มากกว่า 10 ไร่	4	26.67
3. พื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่วนใหญ่อยู่ในเขต		
1. ชลประทานราษฎร์	15	100
2. ชลประทานหลวง	0	0
4. พันธุ์กล้วยไม้ที่ปลูก		
1. หวาย แวนด้า แคทรีયા มอคคารา	7	46.67
2. แวนด้า ฟาแลนนอฟซิส รองเท้านารี ชิมบีเคียม	6	13.33
3. อะแรนเธอร่า อะแรนคา อะแรกนิส รองเท้านารี	2	40
5. แหล่งที่มาของพันธุ์กล้วยไม้ที่ใช้ปลูก		
1. ขยายพันธุ์ด้วยตนเอง	10	66.67
2. ซื้อมาจากแหล่งอื่น	5	33.33

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.3 ต้นทุนการผลิต

1. ต้นทุนคงที่ตามขนาดของฟาร์ม

หน่วย: บาท : ไร่

รายการ	1-2 ไร่			2-5 ไร่			5 ไร่ขึ้นไป		
	ค่าวัสดุ	ค่าแรงงาน	รวม	ค่าวัสดุ	ค่าแรงงาน	รวม	ค่าวัสดุ	ค่าแรงงาน	รวม
1. ค่าปรับปรุงดิน	-	2,000	2,000	-	1,250	1,250	-	900	900
2. ทำรั้ว	7,000	1,000	8,000	2,000	1,000	4,000	-	-	-
3. ตั้งก่อสร้างใน โรงเรือน	35,000	10,000	45,000	30,000	4,000	34,000	32,000	1,000	33,000
4. ปุ่มและท่อน้ำ	95,000	1,100	10,600	5,875	560	6,435	4,400	700	5,100
5. เครื่องมือต่างๆ	2,000	-	2,000	2,000	-	2,000	800	-	800
6. วัสดุที่ใช้ปลูก	6,000	500	6,500	8,100	1,500	9,600	4,450	730	5,180
7. อื่นๆ									
- ค่าพันธุ์	59,400	-	59,400	40,000	-	40,000	32,000	-	32,000
- ค่าแรงงาน ในการปลูก	-	3,000	3,000	-	2,000	2,000	-	800	800
รวม	118,900	17,600	136,500	88,975	10,310	99,285	73,650	4,130	77,780

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

2. ต้นทุนผันแปรแยกตามขนาดของฟาร์ม

หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	1 - 2 ไร่	2 - 5 ไร่	5 ไร่ขึ้นไป	รวม
ปุ๋ยเคมี	4,764.00	2,076.00	2,755.20	2,836.0
ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3,464.00	1,208.00	1,860.00	1,935.00
ค่าจ้างลูกจ้างประจำ	-	4,800.00	5,220.00	4,462.50
ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว	390.00	1,170.00	860.00	878.75
ค่าขนส่งกล้วยไม้ไป ขายตลาด	1,524.00	600.00	540.00	678.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ¹	2,851.00	2,139.00	1,260.00	1,678.63
รวมเฉลี่ยต่อไร่	13,093.00	12,093.00	12,495.20	12,469.34

ที่มา : จากการสำรวจ

¹ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ประกอบด้วย ค่าน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมเครื่องมือ

ตารางที่ 4.4 ประเภทผลผลิตการจำหน่าย สถานที่จำหน่ายและชนิดของกล้วยไม้ที่จำหน่าย
จำแนกตามจำนวนผู้ผลิต

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลผลิตกล้วยไม้		
1. ไม้ขวด ไม้กระถาง ไม้紐 ไม้กระเช้า ไม้ดอก	10	66.67
2. ไม้กระถาง ไม้ดอก	5	33.33
2. การจำหน่ายกล้วยไม้		
1. มีผู้มารับซื้อที่สวนกล้วยไม้	2	13.33
2. ส่งไปจำหน่ายเอง	13	86.67
3. สถานที่จำหน่ายผลผลิต		
1. ภายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัด ใกล้เคียงในภาคเหนือ	9	60.00
2. กรุงเทพฯ	6	40.00
4. ชนิดของกล้วยไม้ที่มีการจำหน่าย		
1. ไม้ขวด ไม้กระถาง ไม้紐 ไม้กระเช้า ไม้ดอก	10	66.67
2. ไม้กระถาง ไม้ดอก	5	33.33

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.5 ปัญหาด้านการผลิตกล้วยไม้

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิต	15	100
2. ปัญหาขาดผู้รับซื้อผลิตผล	15	100
3. ปัญหาสภาพภูมิอากาศมีผลต่อปริมาณผลผลิตกล้วยไม้ซึ่งควบคุมไม่ได้	15	100
4. ปัญหาเกี่ยวกับพันธุ์กล้วยไม้ที่ใช้ปลูก	15	100
5. ปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลง	15	100
6. ปัญหาอื่น ๆ	15	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.6 ปัญหาด้านการจำหน่าย

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การขนส่ง	15	100
2. การตัดดอกและการคัดเกรด	15	100
3. คุณภาพและขนาดกล้วยไม้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด	15	100
4. ขาดความช่วยเหลือจากทางราชการ	15	100
5. ราคากล้วยไม้	15	100

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.7 ข้อเสนอแนะ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความต้องการให้ทางราชการช่วยเหลือ		
(1) จัดหาคัดในการขายกล้วยไม้ขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่	15	100
(2) จัดหาคัดในการขายกล้วยไม้มากขึ้นในกรุงเทพฯ และ ในต่างจังหวัด	15	100
(3) จัดหาคัดในการขายกล้วยไม้ให้มากขึ้นในต่างประเทศ	15	100
(4) ทำให้ราคาของกล้วยไม้สูงขึ้น	15	100

ที่มา : จากการสำรวจ